

# LJUDSKI GLAS

GLASILO „KMETSKO DELAVSKE ZVEZE“.

Nahaja vsako sredo in stane za vse leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrto leta K 10.50, na mesec K 3.50; posamezna številka K 1.—. Inserati po dogovoru.

Vse dopise in pošiljatve za „Ljudski Glas“ in K. D. Z. je frankirati in naslavljati: Ljubljana, poštni predal 168. — Tajništvo K. D. Z. se pa nahaja v Ljubljani, Kongresni trg št. 9.

## Pazite, da Vas ne osleparijo.

Kakor vse kaže, se bodo končno vendarle že izvršile volitve v agrarne odbore, ki bodo imeli nalogo sodelovati pri izvršitvi agrarne reforme. Dolgo so odlašali s temi volitvami liberalci in klerikalci, končno so se pa vendarle udali zlasti, ker so se med tem izvršile volitve že skoro na vseh drugih pokrajinah naše države.

Niso še razpisane volitve, bodo pa skoro gotovo že v par tednih nač. še na že naveden pridno sestavljajo volilni imeniki. Te volitve bodo za naše revno kmetško ljudstvo dalekosežnega pomena, kajti volili se bodo možje, ki bodo sodločevali pri najvažnejšem življenjskem vprašanju našega kmetškega ljudstva, to je pri rešitvi agrarne reforme.

Onetovano smo že govorili v našem listu o agrarni reformi in povedali smo tudi že kako se je izvršila agrarna reforma leta 1848. Tedaj je največ dobil tisti, ki je imel že preje največ, to se pravi vsa zemlja so si razdelili med seboj veliki gruntani, revno kmetško ljudstvo, hlapci in kajzarji so se pa obrisali pod nosom in odšli praznih rok. Enako namerava storiti klerikalno-liberalna gospoda z agrarno reformo tudi to pot, če bo revno ljudstvo prenuščalo rešitev nič. To se pa seveda ne sme zgoditi. Krajevne organizacije K. D. Z. morajo naneti vse moči, da zmagajo pri volitvah v agrarne odbore naveden one. V naslednjem podajamo v glavnih obrisih volilni red in na navodila za te volitve, odbori krajevnih organizacij naj na v smislu teh navodil začnejo takoj s podrobnim delom tako, kakor smo povedali v našem listu to že o občinskih volitvah. Volilni red je bil razglašen dne 27. februaria t. l. tu podajamo le najvažnejše:

### Občinski agrarni odbori.

Občinski agrarni odbor se izvoli izmed občanov samih. Volilno pravico imajo vsi predstoiniki družin (gospodarij), ki se pečajo s kmetijstvom, obrtniki, trgovci, uradniki in drugi, katerih izključni posel ni kmetijstvo, nima volilne pravice: volilno pravico pa imajo tudi vsi kmetijski delavci in hlapci, ako imajo svojo družino. Ker je v družini ženska gospodar, ima ona volilno pravico. Za družino se smatra do navedbi vsako samostojno gospodarstvo z vsemi člani, živeči do sedaj v istem gospodarstvu.

Ko je volilni imenik gotov, se mora razgledati na občinskem uradu in mora biti vsakemu na vpogled za dobo 8 dni. V ti dobi se morajo napraviti vse reklamacije, katere mora župan ali njegov namestnik sproočiti tekom treh dni glavnemu poverjeniku za agrarno reformo v Ljubljani. Ta

mora tekom nadaljnih 8 dni priziv rešiti; če v tem času priziv ni rešen, ga je smatrati za odbitega.

Volilni imenik se sestavi tako, da se razdelijo vsi volilni upravičenci v pet kategorij, in sicer v:

1. skupino one, ki nimajo več svoje zemlje;

2. skupino one, ki nimajo toliko zemlje, kolikor bi jo mogli obdelati s svojo družino;

3. skupino one, ki imajo toliko zemlje, kolikor je morejo obdelati s svojo družino;

4. skupino one, ki obdelujejo svojo zemljo z lastno družino in s pomočjo natehtih delavcev (dekle, hlapci in stalni dni-nari);

5. skupino one, ki obdelujejo svojo zemljo samo z najetimi delavci ali dajejo zemljo v zakup.

Prva in druga skupina tvorita eno volilno skupino in volijo na vsakih deset upravičencev enega odbornika. Tretja, četrta in peta skupina tvorijo drugo volilno skupino in volijo na vsakih 20 upravičencev ravnotako enega odbornika. Izvoljeni odborniki tvorijo občinski agrarni odbor. Tekom 7 dni po volitvi mora volilna komisija sklicati te odbornike k sebi, ki izvolijo iz svoje srede predsednika, podpredsednika in tajnika.

Volitve vodi župan ali njegov namestnik, ki pokliče iz prve volilne skupine v volilno komisijo dva, iz druge pa enega člana. Poleg tega se lahko pokliče v komisijo na zahtevo tudi po en zastopnik raznih strank. Zoper nepravilne volitve je dopusten priziv na glavnega poverjenika za agrarno reformo.

### Pravice občinskih agrarnih odborov

Občinski agrarni odbor ima pravico predlagati:

a) koliko veleposestniške zemlje, kje in za koliko zakupnino naj se da v zakup onim družinam občine, ki so za to upravičene;

b) koliko drv za kurjavo, stavbenega lesa in stela naj dobe upravičene družine iz veleposestniških gozdov;

c) katere skupne naprave v melioracijske in druge svrhe naj se napravijo ali vzdržujejo na veleposestniških zemljiščih (čarki za namakanje, drenaže, pota itd.) in kdo naj vzdržuje oziroma nadzira te naprave.

Občinski agrarni odbor ima potem pravico za zbiranje materiala, ki je potreben za izvedbo agrarne reforme, zlasti:

a) koliko zemlje in v kakšni kulturi (gozd, travniki, niwe itd.) potrebujejo po-

samezna posestva v občini zaradi zakrožitve in izpopolnitve, primerne družinskim in delovnim razmeram obdelovalčevim, kakor tudi krajevnim pridelovalnim in gospodarskim potrebam;

b) koliko kmetijskih posestev, ki so primerna za samostojno gospodarstvo, se je vtelesilo veleposestvom, kako se je to zgodilo, kje so njih prejšnji lastniki oziroma njih pravni nasledniki, zmožni za obdelovanje zemlje;

c) koliko oseb in družin je v občini, ki se pečajo z obdelovanjem zemlje, ki te na doma nimajo v zadostni meri, da bi mogli ob njej živeti s svojo družino, ter se zato žele izseliti v drug del države na večje posestvo.

### Okrožni (okrajni) agrarni odbori.

V okrožni agrarni odbor izvolijo občinski agrarni odbori svoje zastopnike, in sicer pride na 10 odbornikov iz prve volilne skupine (skupine 1 in 2) po en odbornik, iz druge volilne skupine pa na vsakih 20 odbornikov 1. Imena teh odbornikov je javiti okrajnemu glavarstvu in poverjeniku za agrarno reformo. Seje okrožnega odbora kliče okrajno glavarstvo. Naloga teh je predlagati:

1. koliko zemlje in v kakšni kulturi se odkaže, od razpoložne veleposestniške zemlje v zakup vsaki izmed občin njih okrožja in koliko znašaj zakupnina;

2. kje se odkaže vsaki občini kurjavo, stavbni les in stela in proti kakšni odškodnini;

3. kako naj se razsodilo med posameznimi občinami njih okrožja spori, ki se tičejo užitek in veleposestev v smislu predhodnih odredb.

### Deželni agrarni odbor.

Deželni agrarni odbor tvorijo vsi predsedniki okrajnih agrarnih odborov. Naloga deželnega agrarnega odbora je:

1. da predlaga, koliko zemljišč veleposestnikov in katera zemljišča je ohraniti v javne svrhe (za kmetijske šole, vzorna posestva itd.);

2. da oddaja mnenja o zakonskih in naredbenih načrtih, zadevajočih agrarno reformo, ter predlaga dotične potrebne ukrepe in odredbe.

Opozarjamo vse krajevne organizacije K. D. Z., zlasti pa njihove odbore, da pregledajo takoj vse volilne imenike in se pobrigajo, da ne bodo gruntarske stranke izmuščale naših mož. Vložite takoj tudi vse potrebne reklamacije, enako, kakor smo podpisali to pri občinskih volitvah. Gre za vaše najsvaltejšie pravice, zato pazite, da vas ne prevarajo.

## Vsem krajevnim organizacijam KDZ.

Dosedanja klerikalna vlada nam je nastreljala že toliko kozlov, da bi jih komaj mogli prešteti. Proslavila se je zlasti z naredbami, ki kažejo, da ta vlada za ubogo ljudstvo nima srca. Kaželo na tudi, da nima niti glave. Ako bi jo imela, bi ne mogla izdati imenitne policijske ogradne naredbe št. 241, ki določa, da mora vsak kmetič prijaviti sečnjo. To se pravi, da si kmetič brez prijave pri policijski gospodi niti drv ne bo smel nasekati za zimo. Kaj se to pravi bodete vedeli vsi, ki ste imeli kdaj obravka z gospodo, ki vam ni hotela iti na roko. Koliko potov, koliko stroškov in koliko zamujenega časa je povzročilo vse to!

Ker dvomimo, da bi se gospodje pri sedanji klerikalni vladi spametovali, nam preostaja le ena pot, in ta je, izvoliti si vlado, ki bo ljudstvo razumela in ga v njegovih težnjah podpirala.

Blíža se tisti važni čas, ko se bo odločalo o naši usodi. Blížajo se najvažnejše volitve, kar smo jih kdaj pri nas imeli. Volili si bomo ustavodavno skupščino, ki bo odločala o bodočnosti naše države in o usodi ljudstva.

Tega važnega časa se moramo dobro zavedati. Na volišča ne smemo iti nepravilno, zakaj nasprotniki bodo porabili vse sile, da nas porazijo. Napadali nas bodo očitno in zahrbtno, nobeno orožje jim ne bo preumazano. Mi gremo v ta boj brez strahu, ker vemo, da je pravica na naši strani!

Vrše se že priprave za volitve. Sestavljajo se volilni imeniki. Volilni imeniki so listine, v katerih so vpisani vsi oni, ki imajo volilno pravico, to se pravi, ki smejo voliti. Ti imeniki so silno važni, ker ne sme nihče voliti, ako ni v njih vpisan, tudi če ima drugače pravico voliti. Nasprotno sme voliti, kdor je v njih vpisan, tudi če drugače nima volilne pravice.

Ker so tedaj volilni imeniki tolike važnosti, je sveta dolžnost vsakega našega somišljenika, da si stvar ogleda. Ko bodo imeniki, ki jih sestavljajo občinski uradi, gotovi, jih pošljejo župani dne 25. t. m. sodišču. Sodišče jih vrne čez pet dni, potem pa morajo biti na županskem uradu razstavljeni, da si jih vsakdo lahko ogleda. Naj gre tedaj vsak naš pristaš gledat ali je vpisan v volilni imenik. Ako ni, naj takoj zahteva, da ga vpišejo. To lahko stori ustno ali pismeno, a mora priložiti za to dokazila, da je dotičnik upravičen priti v volilni imenik. Ta dokazila (cerkvena ali občinska) so brez kolkov in jih morajo dati župni, občinski in drugi uradi brezplačno. Ako občinski urad v 24 urah ne odgovori, pomeni to, da je predlog (ali reklamacija) zavrnjen, in tedaj je treba vložiti novo pritožbo na sodišče. Vsak naš volilec naj se prepriča tudi, ali so vpisani vsi njegovi somišljeniki. Dalje naj pregleda ali niso morda vpisani pristaši nasprotnih strank, ki nimajo volilne pravice.

Da bodo naši pristaši vedeli, kako jim je pri tem ravnati, navašamo tu, kdo ima volilno pravico in kdo je nima. Volilno pravico imajo: 1. Vsi moški, ki so vsaj do 25. sept. 1920 izpolnili 21 let. 2. Vsak volilec mora biti do 25. sept. t. l. vsaj 6 mesecev stalno naseljen v občini, kjer voli. 3. Nemci in Madžari nimajo volilne pravice, če tudi bi bili pri nas upravičeni voliti. Nemški Kočevčari tedaj ne bodo volili. 4. Volilne pravice nimajo aktivni in neaktivni častniki in vojniki, ki služijo. Pač pa imajo volilno pravico vsi oni vojniki, ki doslužijo do 28. novembra, ko se bodo vršile volitve. 5. Volilne pravice nimajo oni, ki so obsojeni radi pregreška

ali prestonka tatvine, neverbe, goloufije, oduševstva ali beračenja, vlačugarstva in zvodništva, dokler ne minejo 3 leta po prestopu kazni. Dalje vsi oni, ki so bili obsojeni zaradi kakega hudodelstva, dokler trajajo pravne posledice, združene z obsodbo. 6. Volilne pravice nimajo oni, ki so v konkurzu v ičji, pod kuratelo, varštvom ali očetovsko oblastjo. 7. Ženske nimajo volilne pravice.

Pozivljemo vse somišljenike, da postopajo v zmislu naših izvajani, da ne bo prepozno. Ura, ki bi jo sedaj zamudili, bi utegnila biti usodna za vso bodočnost našega ljudstva. Izkoriščanja malega človeka mora biti konec.

## Popis invalidov in družin padlih vojakov v svrhu nakazanja preskrbnin po novi uredbi o invalidih.

Ministrstvo za socialno politiko je izdalo Uredbo o invalidih in družinah padlih vojakov, ki določa nove pogoje in preskrbnine, oziroma dodatke ter druge državne pomoči omenjenim osebam. Potrebni krediti za to so že zagotovljeni, tako da bo mogoče v kratkem začeti z nakazovanjem. V to svrhu pa potrebuje povereništvo za socialno skrb deželne vlade za Slovenijo, ki mora izvesti omenjeno uredbo, najatančnejši podpis vseh oseb, ki imajo pravico do državne podpore po določbah te naredbe. Razposlalo je že vsem okrajnim oblastem in občinskim uradom v Sloveniji naredbo z obširnimi navodili, kako je treba izvesti ta popis, pri katerem morajo sodelovati ne le vsi upravni in javni činitelji, temveč tudi vsi zainteresirani posamezniki, da bo mogoče izvesti in završiti te obsežne akcije točno in hitro. Ni le v interesu države, da dobi dober in zanesljiv pregled vseh invalidov, vdov in sirot, ki ji bo služil za odmero novih preskrbnin in ki bo tvoril edini pravi temelj za nadaljine parlamentarne debate o budžetu; zavedati se morajo tudi vsi oni, ki jim je poverjena naloga sodelovanja pri tem popisu, da je od njihovega točnega in hitrega dela odvisna usoda onih mnogih revežev, ki morda čakajo že več mesecev na pomoč države, da jim zagotovi primerne eksistenco ali pa da si bodo mogli postaviti nov temelj svojega pridobitvenega delovanja v človeški družbi. Gre torej za važno socialno delo.

Popis obsega sledeče kategorije: 1. invalide; 2. družine padlih (umrlih in porušanih) vojakov; 3. sirote brez očeta in matere; 4. siromašne bivše internirane in konfinirane civilne osebe obojega spola, ki so zadobile poškodbe ali bolezni; 5. siromašne družine onih oseb, ki jih je sovražnik usmrtil iz političnih ali vojaških razlogov, kakor tudi onih oseb, ki so pomrle za časa internacije ali pozneje, toda radi bolezni, ki so jo takrat zadobile ali se jim je poslabšala; 6. civilne invalide in 7. tuje državljane-invalide in družine padlih.

Vsem tem osebam je priznana nova pravica do stalne in izredne pomoči. Civilnim invalidom se bodo dali umetni udje prilika za zdravljenje in sredstva za ponovno usposobitev za pridobitveno delo.

Popisovali bodo edine pristojni občinski uradi stalnega bivališča, ki pošljejo za vsako omenjeno kategorijo po en izvod okrajnemu glavarstvu in povereništvu za socialno skrb. Vsi izkazi morajo biti dogotovljeni že pred koncem septembra. Radi tega naj se zelase nemudoma vse navedene osebe, ki bivajo stalno v svojem kraju, pri županstvu, da jih vpiše v izkaz. One osebe, ki so pristojne v Sloveniji, a se za časa popisa ne nahajajo v

občini svojega stalnega bivališča n. pr. v bolnici, v invalidski šoli, na začasnem potovanju itd.) naj se javijo pismeno občinskemu uradu svojega stalnega bivališča. Oni naši državljani, ki imajo domovinsko pravico v področju kake druge pokrajinske vlade (Hrvati, Bosanci itd.), se morajo javiti pismeno svoji pristojni domovinski občini, akoravno bivajo morda stalno v Sloveniji. Te osebe ne smejo biti vpisane v izkazu one občine, v kateri bivajo, ker jim mora nakazati preskrbnino pristojna pokrajinska vlada iz svojega kredita. Tuje državljane, h katerim je treba za sedaj pristevati tudi še naše ljudi iz zasedenega ozemlja, poniše županstvo stalnega bivališča.

Vsi invalidi in ostale osebe, ki jih je treba popisati, so dolžne, da se same prijavijo osebno ali pismeno pri pristojnem občinskem uradu v smislu prednih navodil, ker bodo v nasprotnem slučaju same nosile posledice. Občinski uradi pa morajo paziti na to, da ne vpišejo v svoje izkaze oseb, ki bi se morale zglasiti v drugi občini; vse take nepravilne prijave morajo odstopiti pristojnemu županstvu.

Pokoizine in preskrbnine oziroma dodatke bo izplačevala vojaška pokojninska likvidatura v Ljubliani (pozneje delegacija ministrstva financ v Ljubliani) potom pošnega čekovnega urada.

Nujno potrebno ter za državo in posameznike velevažno je, da bo izveden ta popis kar najtočneje in brez odlašanja v določenem roku, ker je to prvi ločen del splošne socialne statistike vseh navedenih oseb, ki bo izvedena tekom meseca oktobra t. l.

Vsak invalid, vsaka vdova in sirota in vse ostale interesirane osebe so lahko prepričane, da je povereništvo za socialno skrb pripravljeno podpreti z vsemi svojimi sredstvi izvršitev teh dveh akcij — prvega popisa in socialne statistike — ki morajo zbuditi in okreniti v narodu zaupanje v državo, katera si je svesta svojih dolžnosti napram onim, katerim dolguje največ in katere hoče zadovoljiti v najvišji meri na ta način, da se pobriga za njihovo zdravljenje, za njihovo ponovno usposobitev za pridobitveno delo, za primerne pokojnine in za ustanovitev ali poboljšanje njihovega samostojnega pridobitvenega in družabnega položaja.

V dosego tega cilja naj posveti vsakdo, ki mu je na srcu hitra in dobra ureditev našega invalidskega vprašanja, vso svojo dobro voljo in možnost uspešni izvršitvi teh dveh važnih akcij.

Ako kak občinski urad doslej slučajno še ni prejel naredbe opr. št. III. 8987/I. z dne 6. septembra t. l. z navodili in vzorci za popis invalidov, vdov in sirot, naj jo nemudoma zahteva pri invalidskem oddelku povereništva za socialno skrb deželne vlade za Slovenijo v Ljubliani.

Povereništvo za socialno skrb nam je naknadno poslalo nastopno opozorilo: Povereništvo za socialno skrb je razposlalo te dni vsem občinskim uradom tiskovine k naredbi opr. št. III. 8987/I. z dne 6. septembra 1920 s potrebnimi navodili za popis vseh vojnih invalidov, vdov in sirot. Ker se je razpošiljanje tiskovin vsled tehničnih ovir v tiskarni zakasnelo, se podaljša rok za predložitev izkazov do 5. oktobra t. l. Občinski uradi naj pospešijo izvršitev popisa z vso intenzivnostjo, da ne bo treba znova podaljševati določene roka.

Občinski uradi, ki bi slučajno ne dobili tiskovin do najkasneje 28. t. m., naj jih zahtevajo brzojavno pri invalidskem oddelku povereništva za socialno skrb v Ljubliani.

## Iz Kmetško delavske zveze.

Vsi člani K. D. Z. v Ptuiju se pozivljajo, da čimprej vplačajo članarino. Vplačevanje se vrši vsako nedeljo od 9. do 10. ure v društvenih prostorih v Prešernovi ulici št. 27./I.

Vse krajevne organizacije K. D. Z. celjskega okrožja opozarjamo, da se nahaja okrožno tajništvo K. D. Z. v Celju, Vodnikova ulica 3.

Kmetško-delavska zveza na ležici pri Ljubljani vabi vse člane na sestanek, ki se bo vršil v nedeljo dne 3. oktobra t. l. pri sodruhu Francu Kunstelju v Stožicah št. 59.

## Dopisi.

### Iz Boh. Bistrice.

Pri nas smo se začeli pripravljati na občinske volitve, ki bodo pokazale, ali smo se kaj naučili tekom časa.

Sodrugji kmetje, bahtarji in delavci, izvolite si take može, kateri bodo naravnost in posredno delali v korist vsem občanom, ne pa tako, kakor se je sedaj med vojno vodilo. Pri aprovizaciji in delitvi oblek so gospodje videli samo črno okajene, ne pa res raztrganih otrok, sirot in revnih delavcev. Župnik Franc Žvan je imel veliko besedo med vso vojno v občinskem odboru. Sedaj je odšel brez slovesa s svojimi grehi, nam pa je ostala prazna malha. Čas je torej, da se zavemo in pobrigamo za svoje pravice, da nas ne bodo tako poedinci vladali, kateri, ko je vse zavoženo, kar naenkrat prosijo za premestitev in pustijo ljudstvo na cedilu.

Skraini čas je, da se taki maziljeni može več ne volijo in voliti pustijo. Ker imamo ravno ta teden mislonarje v naši fari, bodo gotovo županu in njegovim pristašem za njih grehe in zločine, katere so nad svojimi občani zagrešili, odvezo delili. Kakor je že danes videti, jim drugo tako ne gre na lim, kakor ženske in otroci, kateri morajo.

**Iz Boh. Bistrice:** Naivečja pokora, s katero nas je oblagodarilo klerikalno gospodarstvo na Boh. Bistrici, je naš vaški vodovod. Ako teden dni ne dežuje, že nimamo v gornji vasi in v višje ležečih hišah vode v vodovodu; v poletni vročini kakor tudi ob zimski suši si moramo cele mesece potrebno vodo iz potoka nositi.

V poletnem času, ko hotelirji za svojo obrt veliko več vode rabijo, pa še potrebne pitne vode nimamo; še manj pa za drugo potrebo; v potoku je pa voda vsled malega dotoka in raznih odpadkov in gnoinice, katera se noter steka, v poletnem času neporabna.

In to se nahaja pri nas v gorski vasi, kjer bi si človek mislil, tukaj je zdrava pitna voda doma. Ta vodovod se je dogradil pred 15 leti pod vodstvom znanega župnika Janeza Pibra in sedanlega župana Fr. Arha. Piber je šel, kaj ga briga vodovod. Župan pa gospodarji in stiska vodovodne režijske stroške, tako da je vodovod vsak dan v slabšem stanju. Mi naj pa trojimo pomanjkanje vode!

Druga enaka pokora so mostovi. Varnostna ograja in lavna pota, posebno pa pešpot od cerkve do kolodvora, je v takim stanju, da se podnevi lahko človek pobije na njej, kaj še po noči! Dve leti je že minulo, kar je odšlo vojaštvo, katero je za svoj prevoz pot prekopalo, pa do danes župan še ni ukazal, da bi se pot zonet zravnila in stopnice popravile. Tako so polomljene tudi varnostne ograje pri bregovih potokov.

Pred vojno smo imeli vas še dobro razsvetljeno z 16 do 20 petrolejskimi svetilkami, kar še pričajo polomljene svetilke na stenah hiš. Sedaj imamo pa že pet let ponoči večno temo, dasiravno imamo elektrarno. Le pri 3 znamenjih je župan velikodušno odredil, da vori ponoči na čast svetnikom po ena žarnica. Na križpotih in mostovih pa lahko človek zabrede v prenad ali v deročo vodo. Tako se naši vodilni može z županom in župnikom na čelu zavedajo svojega poklica in svojih dolžnosti!

Zato naj si naši delavci in sodrugji dobro premislijo, kake može bodo v bodoči občinski odbor volili!

Tudi za občinske reveže in sirote se zelo malo brigajo naši može. Sicer jih že nimamo veliko, ker so že vsi od pomanjkanja in lakote pomrli, samo en star pastir, kateri je vse svoje življenje premoženje svojih soobčanov čuval, nas spominja s svojimi raztrganimi capami in težko nadušljivo samo, kako malo skrbi občina za svoje reveže.

Zima trka na duri in skrajni čas je, da se temu možu preskrbi toplo prenočišče, da ne bode prezebal ali celo zmrznil v svoji baraki na Pozablienu.

Danes teden, 28. avgusta, je nenadoma umrl posestnik tukajšnjega hotela »Grand Hotel Triglav« Henrik Trittwein na vnetju možgan. Bil je zelo učen in je užival med nami vsestranski ugled.

### Zg. Pirniče.

Lep razvoj naše K. D. Z. Šmartno pod Šmarno goro dela tukajšnjim klerikalnim petelinom vedno večje preglavice. Začetkoma so nas napadali s prižnice z ostudnimi lažmi, češ da ščuvamo na revolucijo, da smo brezverci in ne vemo kaj še vse. Ker pa s temi lažmi niso nčesar opravili, so se poslužili še drugih, nesramnejših sredstev: Ovadili so nas ti fahotie pri orožniški oblasti, češ da pobiramo podpise za komuniste, da prirejamo tajne seje in zbiramo orožje, da smo anarhisti itd. Tu se neha seveda vse. Takega obrekovanja in takih nesramnih obdolžitvev mi zavedni socialisti in naša poštena organizacija ne bomo prenašali. Opozarjamo vas, klerikalna in liberalna gospoda, da pustite nas in našo pošteno organizacijo ponolnoma v miru, sicer se boste še zagovarjali za take nesramne laži. Vi žegnani in hinavski sleparji in izžemalci revnega ljudstva sramuite se svojega lažnivega jezika. Naši duhovniki se v svoji umazani agitaciji ne sramujejo nobenih sredstev. Pred kratkim ste v naši občini delili zadnjo podobnico enemu naših pristašev. Ta vam je bila povod, da ste blatili našo organizacijo in miene pristaše, češ da smo to slabi ljudje, da ne spoštujemo verskih načel itd. Prosim vas, kdo je tukaj večji brezverec kot vi, ki zlorahljate. Vprekli ste Boga v vaš strankarski voz, sram Vas bodi, in mi naj bomo slabi ljudje in naš »Li. Glas«, ki odpira oči od vas zaslepljenim ljudem. Torej gospodje, le tako naprej potem vas bo ljudstvo kmalu začelo kamnati. S tem sami izpodkopujete temelje verskih načel. Opravljajte to, za kar ste poklicani in za kar vas plačamo in redimo, pa bomo prijatelji nas in našo organizacijo pa v miru pustite. Vsem občanom pa svetujemo, obračunajte s temi ljudmi pri volitvah. Mi vsi bomo volili le kandidatno listo K. D. Z. ki bo zastopala res le koristi revnega ljudstva. Nastopiti hočemo svobodno in samostojno kot ena armada, da iztrgamo občinsko upravo iz rok klerikalnih gruntarjev in mogočnih liberalnih verižnikov, kateri nam pijelo kri že leta in leta in bogatijo pri občinski upravi. Mi hočemo, da pride občina res v roke občanom.

## Shodi K. D. Z.

KDZ. priredi z nastopnim dnevnim redom: 1. Ljudski shod; 2. Vpisovanje v krajevno organizacijo K. D. Z. naslednja zborovanja po Sloveniji:

v nedeljo 3. oktobra 1920.

**Na Rečici pri Savinji.** Prostor in čas bo naznanjen po plakatih.

**Zelena Lipa pri Globokem** ob 2. uri popoldne na prostem pri posestvu barona Butleria.

**V Boštaniu, pošta Radna pri Sevnici,** v gostilni Jožefa Dobovška. Čas bo naznanjen po plakatih.

Zaupniki skrbite za obilno udeležbo.

Osrednje tajništvo K. D. Z.

## Po svetu.

### Francija.

Ker je dosedani predsednik francoske republike Deschanel tako obolel, da ne more več izvrševati svojih dolžnosti, so izvolili te dni novega predsednika, in sicer je novi predsednik Millerand, ki je bil doslej ministrski predsednik. Ali pripelje on Francijo, ki se je dosedaj borila za kapitalistične cilje na pravo pot, je še dvomljivo. Ministrski predsednik je postal Leygues.

### Italija

se zvlja v gospodarskih in političnih krčih. Dan na dan čitamo o nemirih in spopadih po večjih italijanskih mestih in tudi po deželi. Toliko si je imperijalistična laška gospoda le dala dopovedati, da se mora z Jugoslavijo neposredno pogajati, ako hoče imeti kdaj uspeha. Po nasvetu angleškega ministrskega predsednika Lloyd Georgea in že omenjenega predsednika francoske republike, se je italijanski minister za zunanje posle grof Sforza odločil, začeti prej ko mogoče pogajanja z jugoslovanskim delegatom dr. Trumbičem. Tudi v Beogradu so se začeli za stvar zanimati in že prihajajo tja razni diplomati, da se o tem posvetujejo.

### Gospodarski položaj Nemčije

je naravnost obupen. Pri zadnji seji državnega kabineta je ugotovil finančni minister, da navaja proračun okrog 38 milijard primanjkljaja, pri čemer pa še ni vračunjenih mnogo izdatkov za pošto, železnice itd.

### V Angliji

preti izbruhniti velika rudarska stavka.

Ker se tudi v Avstriji državnim nameščencem noče obrniti na bolje, so odredile strokovne organizacije

### stavko poštних nameščencev,

ki se ima pričeti v soboto, de 25. t. m. Zadnja poročila vedo povedati, da se je zahtevam drž. nameščencev ugodilo in da tedaj ne bo stavke.

Jugoslovanske čete so albanske tolpe tako naklestile, da želi

### albanska vlada vzpostaviti mir

z Jugoslavijo. Spletke italijanskih imperijalistov so bile tedaj zaman.

Kakor se poroča tudi

### v Švici,

tej deželi dobre valute, ni vse v redu. Merodajne osebe v finančnih stvareh so uradno izpovedale, da ima država v svojem proračunu velike primanjkljaje, ki se tembolj občutijo, ako se oziramo na sijajno stanje Švice pred vojno.

### Madžarski agenti

razvijajo silno propagando, zlasti v Češkislovaški in Jugoslaviji. V sredstvih niso izbirčni ter podpirajo tu komuniste, tam zopet pristaše Karla Habsburškega.

### Oddaja živine,

Reparacijska komisija je naznanila nemški vladi, da mora Nemčija izročiti na račun vojne odškodnine 800.000 glav goveje živine in 150.000 konj.

## ☒ Iz naše države. ☒

Vollna mrzlica se je polastila strank v nar. skupščini v Beogradu. Velika, dobička in zemlje lačna gospoda si je skočila v lase. Med radikalci poka tako, da se nam obeta nova vladna kriza.

Tudi po Hrvatskem je opažati živahno gibanje. Hrvatski ban je zopet dovolil svobodo zborovanja in shodi se vrše drug za drugim.

Osrednja vlada je te dni odobrila predlog, da se smatra sladkor za državni monopol. Tolažijo nas, da bomo imeli sedaj sladkor ceneje. Kdor more verjeti, naj veruje!

Naša deželna vlada vživa v Beogradu toliko ugleda, da ji g. Vesnič ne pusti odstopiti. Zagotavljamo osrednjo vlado in gospode ministre, naj ji le izpolnijo željo, ker imamo doma še dovolj naraščaja za sto takih vlad.

Dobro se nam zdi pri vsem le to, da nam naši vrli državniki ne morejo pokvariti dobre te-tine, ki se nam obeta. Uradno so dognali, da bomo poželi letos v naši državi 120.000 vagonov pšenice in 100.000 vagonov ovsa, koruze pa toliko, da bo še zvojničarjem delala preglavico. Obeta se nam tudi dobro vino. Pri cenah se to še ne opaža.

Za one, ki potujejo v Bosno. Občinstvo, ki namerava potovati v Bosno in Hercegovino, se opozarja, da si preskrbi od policije izdan potni list, ker se brez policijskega dovoljenja nikomur in v nobenem slučaju ne dovoli potovanje v Bosno in Hercegovino.

Klerikalci so v hudih notranjih bojih zaradi mandatov. Kmetje zahtevajo kmete za kandidate. A kam dati duhovne? Kam Korošca? Kam dolgočasnega Hohnjeca? Kam moro Vesenjaka? Kam nesrečnega Smodeja? Kam sodnika Saupaha, ki je preneglo avanziral čez rame svojih tovarišev sodnikov? Kam penzionista-lenobo Fona? Ker se bratci med seboj gotovo dobro poznajo, radi verujemo, da marsikomu bližajoče volitve ne delajo ravno veselja. Revno ljudstvo ne bo hotelo več voliti farovške gospode, ampak zastopnike revnega ljudstva, to je socialiste.

Volilni shodi so prosti. Z ozirom na razpisane volitve sme vsakdo sklicati shod, ki ga ni treba nikjer prijaviti. Le shodi pod milim nebom se morajo prijaviti. Vsak sklicatelj shoda pa mora nastaviti reditelje.

Griza in tifus v nekaterih krajih Slovenije še vedno razsajata in zahtevata precej žrtev. Po najnovejšem uradnem izkazu je nanovo obolelo na griži v Ljubljani 88, v Mariboru 10, v Velenju 14, v Trzinu 14, v Žirih 13, v Studencu pri Krškem 12 oseb. Umrlo je za grižo v dobi enega tedna v Ljubljani 10, pri sv. Krištofu (okraj Celje) 7, v Studencu 5, v Žireh in Trzinu po 4, v Kozjem in Mariboru po 2 osebi. Trebušni tifus razsaja zlasti v Trbovljah in okolici.

Nov zimski čas, ki je v Avstriji že uveden, se uvede pri nas šele v noči od 30. septembra na 1. oktobra.

Kmetijski puntj na Hrvatskem. Popisovanje živine in vozil so izrabili neki temni elementi, posebno agentje izdajice Franka in Sachsa da so kmete nahuiskali. češ, da se jim bo popisano odvzelo. V belovarski županiji so se res dali kmetje zapeljati. Posredovati so morali orožniki. Zaprtih je nad 200 izgrednikov.

Ločitev cerkve od države v Češko-slovaški. Papež je privolil v ločitev cerkve od države na Češko-slovaškem, vendar z željo, naj se o tem ne razpravlja v parlamentu.

Državna užitnina se raztegne na celotno mesto ljubljansko, torej tudi na Spodnjo Šiško.

Za zgradbo železnice iz Prekmurja preko Ljutomera, Ormoža, Ptuja, Rogatca, Brežic, Novega mesta in Kočevja na Reko, oziroma v Trst se je sestavil poseben odbor, kateremu načeljuje g. dvorni svetnik p. F. Šuklje.

Novo parlamentarno predsedstvo. Za predsednika Narodnega predstavništva je bil izvoljen dr. Stanojlo Vukčević, za I. podpredsednika dr. Ribar, za

II. podpredsednika pa Adolf Ribnikar (Slovenec).

Edino zdravilo. Predsedstvo narodnega predstavništva je sklenilo, da se odtegnejo poslancem dnevne za vse tiste dni, ko jih ni k sejam. Samo do 9. t. m. se je na ta način prihranilo 73.000 K.

Popis in žigosanje konj in vozil sta uradno ukinjena.

## Gospodarske vesti.

Pobirajte ježice. Letos se vidi v hrastovih gozdovih izredno dosti ježic, ki so zelo potrebne za izdelovanje pisalnega črnila in pa pri usnjarski industriji. Pri obojem vlada sedaj veliko pomanjkanje ježic, kar je tudi več ali manj vzrok draginji usnja in črnila. Starši, pustite svojim otrokom nabirati ježice, ki jih prodate potem prav dobro mestnim trgovcem. S tem pomagajte po malem od-pomoči splošni bedi, in obenem pa otroci z lahka zaslužijo lep denar.

Tržne cene v Belgradu 16. t. m. Kilogram kruha 1.50—2.50 din., moka 2—3 din., govedina 8 din., svinjetina 10 din., par piščancev 25 din., par rac 30 din., par gosi 40 din., par puranov 45 din., kilogram masti 9 din., slanina 8 din., masla 18 din., liter mleka 2 din., fižol 2 dinaria, krompir 0.60 din., zelje 1.50 din.

Cene živin v Srbiji so bile 7. t. m. sledeče: govedo živa teža 4.50 din. za kilogram svinje 5 din., ovce 3 din., koze pa 2.50 din.

Zvišane monopolske takse. Monopolska uprava, katere delovanje se je raztegnilo na celo kraljestvo, je povečala monopolske takse in sicer: na vžigalice 500 dinarjev v zlatu od 100 kg in na cigaretni papir 1600 dinarjev v zlatu od 100 kg. Te takse veljajo od 3. t. m.

Vrednost tujega denarja. Dolar stane 116 K, avstrijska krona 40 K, carski rubelj 1.25 K, češko-slovaška krona 1.68 K, francoski frank 7.90 K, nemška marka 1.90 K, rumunski lej 2.30 K, italijanska lira 5 K, turška lira 4.80 K.

Na novo urejena trošarina na pijače. Po novem bo moral trošarino (užitnino) vsakdo plačati, tudi tisti, ki kupi vino od vinorejca naravnost za svojo porabo. Trošarina znaša 32 K za 1 hl vina, vinskega mošta, vinske brozge, vina iz jagod, slada in medice; 8 kron za 1 hl sadnega mošta, 60 vin. pa na steklenico vina do tri četrt litra. Vinorejci in prodajalci morajo naznaniti pri pristojnem užitninskem uradu vse prostore, v katerih shranjujejo vino. Obenem so pa zavezani vsi, ki imajo več vina pri hiši kot 25 litrov, da naznanijo svojo zalogo užitninskemu uradu, in sicer do 23. septembra.

Sadje in krompir na Koroškem. Od nekdanj je nudila Koroška poleg Tirolske po svoji kvaliteti najboljše sadje. Letošnje leto je sadje v Rožu in Podjunu zelo dobro uspelo. V Rožu imajo kmetje izbornega zimskega sadja na vagono na razpolago. — Krompirja pa ima letos Koroška več sto vagonov za izvoz. Na to opozarjamo!

Trgatev na Štajerskem. V velikem delu Slovenskih goric so sredi tega meseca pričeli s trgatvijo. Mošt ima povprečno 16 do 18 stopinj sladkorja in pričakujejo oni, ki so podbirali in bodo z glavno trgatvijo še počakali do konca septembra, celo 20 do 22 stopinj sladkorja, torej toliko, kakor je imel letnik 1917.

## ☒ Drobiž. ☒

700 milijonov. Zaplenjeno premoženje pripadnikov centralnih držav v Ameriki znaša 700 milijonov dolarjev.

Ukradeni briljanti. V nekem gradu blizu Dunaja je bil ukraden dragocen lišp, sestavljen iz trideset briljantov. Lišp je bil vreden 300.000 kron.

Ožigosali so na Češkem okoli 8 milijard bankovcev. Slovaška ni ušteta.

Ste preveč občutljivi za mrzli zrak? Vsakovrstne bolečine se takoj pojavljajo? Slabost? Oj kako tu ublažujejo bolečine in utrujajo telo masaže s Fellerjevim praviim Elza-fluidom! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 36 kron.

Potrebovali bi odvajajoče, želodec okrepujoče sredstvo? Poslužite se je Fellerjevih pravih Elza-kroglic; 6 škatlic 18 kron. Omot in poštnina posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 358, Hrvatska. F.

## Miši-podgane stenice-ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porablja moje najboljše preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 10—, za podgane in miši K 10—; za ščurke K 10—, a posebno močna vrsta K 20—; posebno močna tinktura za stenice K 10—; uničevalec molje K 10—; prašek za uši v obleki in perilu K 6— in 10—; proti mravljam K 10—; proti ušem pri peruti in K 10—; prašek proti mrčesu K 6— in 12—, proti ušem pri ljudeh K 5— in 10—; mazilo za uši pri živalih K 6— in 10—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 10—; mazilo proti garjam K 10—

Pošilja po povzetju Zavod za eksport M. Jünker, Zagreb 45., Petrinjska ulica 3.

## COSULICH-LINE

≡ TRST-NEW-YORK ≡

Odpliv parnikov iz Trsta:

8. oktobra . . . . .	PRESIDENT WILSON
16. oktobra . . . . .	BELVEDERE
31. oktobra . . . . .	ARGENTINA
3. novembra . . . . .	COLUMBIA

☛ Odhod od Ljubljane 3 dni poprej. ☛

Vozne liste prodaja in prostore za potnike iz Slovenije pripravlja edinole:

**SIMON KMETEC, Ljubljana**  
Kolodvorska ulica 26.

## Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13. ure in jih obračuna po čistih

☛ 4% ☛

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obrsti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obračunajo po dogovoru. Posojila daje svojim zadrugnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poročilu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se enkomptujejo po bančni obratni meri.

☛ Edini, res delavski denarni zavod. ☛

Edini list, ki brezobzirno zastopa Vaše interese, ki neustrašeno brani Vaše pravice, je:

## NAPREJ

Zatorej sezite po njem!

Oklenite se ga! Naj se naroči po več somišljenikov na en Naprej!

Le „Naprej“ spada v naše družine!

Proč z meščanskimi listi!

Mesečno stane 20 kron.

Naroča se pri upravi „Naprej“ Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.